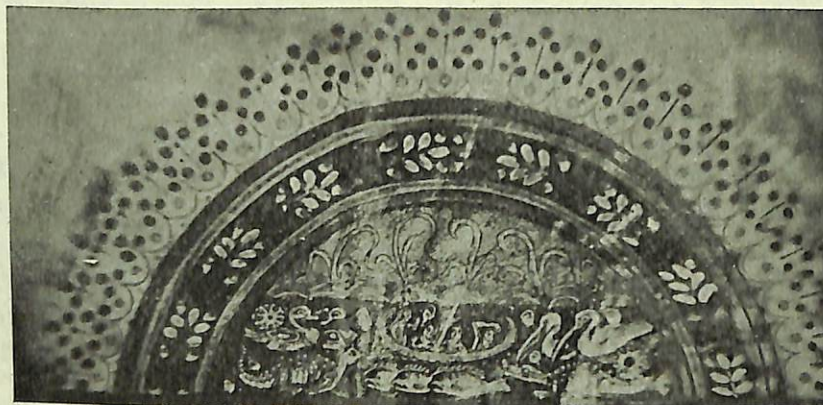

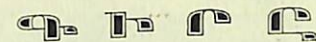
գոյութիւնը հայ թարգմանութեան մէջ երբ
բուն իսկ յունական օրինակներու մէջ կը
հանդիպինք շատ աւելի կարեւորներու.
ինչպէս Երկր. Օր. ԼԳ. 10 մինչ Վատի-
կանեան օրինակն ունի մեր հայ թարգ-
մանութեան նման ծրլի = ի բարկութեան,
Աղեքսանդրեանն և Ամբրոսեանն ունին
ծօրտի = ի տօնի որուն կը հետեւի նաեւ
Լիոնեանը թարգմանելով in die festo: —
Նոյնպէս Յեսու թ. 4 մինչ Վատիկա-
նեանը և Ամբրոսեանը հայկականին հետ
կը դնեն ի վերայ ոչոք էլ տօն օրաց,
Աղեքսանդրեան և Վատիկան-Վատիկա-
նեանը կը դնեն էլ տօն օրաց = ի վերայ
իշոց: — Հուսկ ուրեմն կնքենք այս կարգի
սխալներէն ամէնէն աւելի կարեւոր մը
քաղելով Լիոնեան թարգմանութենէն ուր
Ղեւտականի գլ. ԺԶ. 8 համարին մէջ ան-
հասկնալի լատիներէն մը կը կարգանք.
Et imponit Aron supra duos hircos
sortem: clerus clerum unum Do-
mino, et sortem et clerum unum ad
dimissionem pompeio և առեղծուածը

կը լուծուի երբ նայինք յունարէն բնա-
գրին Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο
χίμαρους κλήρους, κλήρον ἓνα τῷ Κύριω,
καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. որ է
ըսել. արկցէ Ահարոն ի վերայ երկուց խո-
խաղացն վիճակս. վիճակ մի Տեսուն և վիճակ
մի արձակելոյ ինչպէս թարգմանած են մեր
թարգմանիչը: Անտարակոյս լատին թարգ-
մանիչը, ոչ այնքան հմուտ յունարէնի,
թարգմանել փորձելով՝ չհասկցած բառերը
դրած է նախ յունարէն, և յետոյ ստու-
գելով վերածած է լատիներէն լեզուի. օրի-
նակողը՝ շատ աւելի տգէտ քան թարգմա-
նիչը, օրինակած է հիւսելով ամէնքը միա-
սին խառն ի խուռն որով ունինք clerus
և sortem և որով ծագած է նաեւ ad
dimissionem—ի բով pompeio երկու
պատառելով յունարէն բառը: — Ամե-
նածիշդ այս երեւոյթը տարրինը առաջ դի-
տել տուած էինք մեր Ազաթանգեղոսի յա-
ռաջարանին քննութեան մէջ՝ հանգստա-
պատական և երկպառակաւ բառերը բացա-
տրելով: (Բազմավէպ 1909 էջ 149):

Հ. ՅԱՎԱՆ ԱՌԳԵՐ

ԿԻՍՏԱՆՈՐԱՆ. Աւետարանի Միքէլի

ՄԻԻԹԱՐ ԱՐԲԱՆՈՐ
Մեծ և Լայն հոգիին

ՈՒՆ, կը փայլիս լոյսի մը պէս, որ չունի
Ոչ ցոլքն աստղին և ոչ շառայլը լուսնին,
Եւ կամ շողկայծն՝ որ սիրոյ պէս կը ծաղկի
Ամբիծ սրտին մէջ կոյսին:

Բընութեան մէջ չըկայ լըծակ մ'ոսկեթել,
Եւ ոչ առուակ մ'եւ ջուրի ցայտք մը թրթռուն՝
Որ յանկուցիչ կարենայ պահ մ'ինձ ձօնել
Ինչպէս քու տեսքն՝ իմ հոգւոյն:

Գիր արփաթեւ, մենութիւնն իմ կ'ընես յար
Լեցուն խինդով, և մըտածումն իմ բուրեան
Որուն աղերն երկնի մարգերն են անծայր՝
Քեզմով ուրախ է այնքան:

Պուրակին մէջ և կամ լանջքին տակ լերան
Կամ թէ գիւղի փլուած մատրան մը կողքին՝
Ինձ կը հծծես արծաթ խօսքեր գունդերփեան,
Խօսքեր՝ անեղծ և անգին:

Եւ քու փոքրիկ մարմնոյդ մեծ սիրտը յանկարծ
Կը բաբախէ իմ սրտիս մօտ, ես կը զգամ
Որ քեզմէ դուրս ժայթքող տարափն յեղակարծ՝
Կը պեղէ ժայռն յաղթակազմ:

Ո՛վ սրբազան հայրենի Գիր միւռոնէ,
Դուն կ'ապրիս միշտ, երբ ժամանակն ո՛չ ոքի
Յանձնեց երբեք անմահութեան յակինթէ
Դահլիճներուն փայլն յուրթի:

Զմրուխտահոծ պալատներու և գաւթի
Յարկին տակ Դուն մեծցար որդւոյն պէս տիտան՝
Հայ Արքային, մինչ ոգիներ անուրջի
Քու շուրջ մեղմիւ հիւ եկան:

ԱՅԶՄԱՎԷՊ—ՍՆՊՏԵՄԲԵՐ—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1935

Արդ պանդուխտ ես, քու հոգւոյն մէջ չեն լսուիր
Ջեփիւռներուն անցնիլն հովտէն Մասիսին.
Ու քու մատղաշ երակիդ զարկն անբասիր՝
Ունի թախիճն եղնիկին:

Ո՛հ, քու կապոյտ աշուններուդ լացն այդ հեզ,
Եւ ծամերուդ տրտում ալիքն հովին դէմ...
Թաց են այտերդ և քու մատներն են անտես՝
Իմ գրչին հետ դէմ առ դէմ:

Ի՞նչ կ'ըսես ինձ, Հայ անմեղ Գիր, այս ձմրան
Տրտմութեան մէջ, երբ կը թափին տերեւներ,
Եւ երբ կ'իջնէ ձիւնոտ անձրեւն անվարան
Առանձնութեան մէջ աւեր:

Պատմութեան փառքն, և դարերուն ալ անցած
Դուն կը ցանկաս որ մեծութիւնն ես յիշեմ.
Թէ Գիրն է լոկ որ կու տայ շունչն յաղթապանծ՝
Մենող կեանքին դառնադէմ:

Նըժոյգներու ամպոտ արշաւն անարգել,
Եւ փոթորկոտ մարտերուն թափն հայկազեան
Ի՞նձ կը պատմես, ու ջիղերուս շուրջ անել՝
Կը ցանես հուրն յուզական:

Կ'իյնան շէնքեր, կը պայթի շանթն երկնածին,
Ու Սեանայ կոհակներն յաղթ և սոնքած
Կը մաքառին խութերուն դէմ, քու հոգին՝
Լոկ լոյսով է թանձրացած:

Հանդարտ ես Դուն, մենութեանդ մէջ մեծ և լուռ,
Գեղեցիկ ես զերդ գաղափար մը հըզօր
Որ կը շնչէ լոկ ցոլքն աստղին հեշտալուր՝
Լըծափներէն մենաուր:

Դուն կը ճեմես բարձունքներու մէջ իտէալ,
Ուր հոգի անծալ մարգարտի հունչ մ'է երկար,
Ուր լուսնակն յար կը ցանէ թոյրն յամրաքայլ
Երկնոտ լոյսին իր անմայր...:

Քու թռչնակի վըտիտ մարմինն ըսպիտակ
Կը վէտվէտի երանութեան մը մէջ խոր,
Որուն սահմանն է եզերուած կապտորակ
Վըտակներով հեշտօրօր:

Դուն կը ճեմես, կ'անցնիս սրտէս, քընարիս
Կ'առթես սարսուռ մ'եւ երազանք մ'որ երբեք՝
Ես չեմ ճանչցած, և անհանգարտ իմ հոգիս
Կ'օրհնէ պահէրն այս բեկբեկ:

Հայրենի Գիր, բեհեզ թեւիդ տակ բոսոր
Ա՛ռ զիս յաւէտ, երբ կողեակէ առ կողեակ
Լսուին լազուարթ հունչերն զանգին մեղմօրօր,
Եւ ալիքին տրտմունակ:

Իմ հոգւոյս որբ սաղարթներուն մէջ մեղմին
Դուն պիտ' նիրհես կոյսերու հետ, որոնց ես
Զեմ մրմնջած նոյն իսկ անունն երկնային,
Եւ ափսոսած՝ նայուածքն հեզ:

Զանոնք ազնիւ Սէրն է ծընած հոգւոյս մէջ,
Ըստուերներ որ կը դողդղան բորբ լոյսէն...
Ժպտող քոյրեր, որոնց շրթները անշէջ
Կեանք կ'առնեն իմ քընարէն:

Հանգոյն թախծոտ և հեռացող եղբօր պէս
Սիրած են զիս, ինչպէս ես քեզ եմ սիրած,
Ինչպէս մարմնիս բոցուտ վէրքին մէջ անտես՝
Քեզ երկար եմ տաքցուցած:

Քեզի համար, անոյշ Հայ Գիր, որբացաւ
Ա՛զգն այս չքնաղ, որուն զաւակն եմ անհայր...
Որուն համար մանկիկ հասակս հեռացաւ
Իր հիւղակէն լուսավառ:

Քեզ սիրելու համար քուրիկս է մեռած,
Երկամեայ սիրտն յեցած հողին քարերուն...
Եւ իմ շուրթիս շուրջ տրտմութեան շեշտըւած
Կան խոռոչներն վշտերուն:

Քեզի համար մեռաւ ծառան Աստուծոյ,
Ինկաւ տաճարն և լըռեց զարկն անուշակ՝
Կոչնակներուն, բայց չինկաւ բերդը Յուսոյ,
Եւ մեր հաւանքն ամրափակ:

Ինկաւ զրչի զաւակներուն հոյլն հսկայ
Կացիններու հարուածին տակ, բայց դարձեալ
Օրհնեալ ըլլայ Աստուծոյ կամքն յակիրթեայ,
Հըզօր կամքն իր անայլայլ:

Բայց մենք կ'ապրինք, մենք կը տեւենք քանի Դուն
Պանդուխտ կամ ոչ վեր ես Կեանքէն և Մահէն.
Քանի որ Դուն ապառաժի՛ պէս կանգուն՝
Վեր ես թունոտ բիրտ Ուժէն:

Ստորնութիւնն և վատութիւնը հոսհոս
Եւ բռնակալ ըստահակներն մեր դարուն՝
Պէտք է փշրել, պէտք է պատռել անոնց գօս
Նայուածքին ակը թաքուն:

Եւ դուն դարձեալ լոյսին դէմ մեր արեւուն՝
Վառիս ճերմակ բոցերու գաղջ շոգիով.
Ըլլաս ազատ, բայց կաշկանդուած մեր հոգւոյն՝
Սիրոյ լայնչի՛ աղեղով:

ՏՈՒԹ. ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

Հայկական Գրչագիրք

Մատենադարան Ս. Ղազարու

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻԶ

34. — Աւետարան եզմկայի, Թ. 52, ամ գրչութեան 1431

St. JEAN ÉVANGELISTE

Tétraévangile d'Erzinghian, N. 52, an 1431